

Pravica.

(Novela.)

Bilo je leta 1809, ob času francoskih vojskari in v naših domačiji je bil zmnovaj velik hrup, ker kmalo so imeli polno belosukrojčev, kmalo so pa spet visnjenci in daljne Francije privreli. Raono zdaj je spet cesar Napoleon z novo vojsko nad Avstrijance pristumel. Prasi R. na Tolenskim so se pri učitelju, ali pravo za pravo pri "solmaštru" navadno pa pri čupanu morati pa tudi fantje zbirali in pri polcihu sina (ool se takrat ni bil pravo navaden) so politikarili, posebno pa so se ob nedeljah dolgo pomudili. Pri obeh so ovisli po irbinih stonah zemljovidih, posebno pa kraji, ktere jo le danja vojska utihala, na mizi pa jo ležab pri

učitelju Ljubljanski "Telegraf" pri širpanu pa so se razprostrile. "Aperamer Zeitung" (Novic še takrat ni bilo). V vsi fari sta samo tava en malo nemško tolkla in gospod fajmošter so precej dobro razumeli.

Ubrala se je precej velika množica vašanskih politikarjev v saboto noč pri učitelju, posebnost precej mladencov, kar imel je tudi učitelj prejšnjemu 18 let staro hčerko. Samo to hčer mi je kazala pred tremi leti umela žena. Imela je črna hčerka belorudeče lice, črne oči in rija ob črnkasto lasi, baba je naravnostnejši lepota in vse vasi. Bila je več časa v Ljubljanskem samostanu, kjer se je prav dobro o branji in pisanji in o nemščini izučila. Tudi je že precej dobro francosko in laško čitala, kar je bilo zelo potrebno in kar učenost radene, ni manj, kako dosti, da bi ne bila sojiga očeta prekosi la, - baba je inobrazena, kot ne konalo kaka mestna gospodična.

Rejo jim je ravno učitelj razkladal po novem "Telegrafu" bitvi pri Aspern in Eslingen in pripovedoval, da so ga zdaj vendar enkrat

Francosa otepli. Vsi so bili veseli in terčili sko-
 sarci na združje cesarja Franca; eden zmed njih
 pa ostane in pravi: „Kaj se veselite, kaj ni bo-
 lje in prijetnije, če Francozi pridejo, kaj smo
 imeli vendar takrat denarja, kdaj pa ni coven-
 ka slišati in dvoziga ni, kakor ta papir. Inka-
 ko so Francozi priljudni bili, nobenemu niso
 nič žaliga storili, ti hudicovi cesarski odet-
 niki nas bojo še v kože djali, kdaj so jih pose-
 li toliko v Ljubljano gnali tednjavo okopa-
 vat, pa menim de ose okup ne bo veliko tek-
 nilo.“ „Prav imas“, mu reče njegov sosed tles,
 pa je le vendar boljše, če smo pod pravim cesar-
 jem, vidis je le ose drugač“ in se obrne k kra-
 ven sedečimu zamisljenimu cesarju županu:
 „Oča, kaj va vi pravite od tih, ki so šli v Ljub-
 ljano, tednjavo okopavat, mislim de jih ne
 bo več nazaj.“

„Vsem, kako bo“, pravi župan, ravno sadaj
 vsem, da v Laškoga strašno zlo Francozje
 vrejo in da so pred ko ne še v Ljubljani.“
 Tho so se tako od politike menili, sta na strani

županov Janez, ki je v Nočem mestu tri klase
 izdelal, in lepo vrasčen mladeneč postal, in Katarina
 najin se po nemško pogovarjata in druge
 šale vganjala, ker je bilo obema županuvinuči,
 telju zelo všeč, ker kdajonej sta že mislila in že
 lela svoje hiši o bližnji koero spraviti. Katarina
 je bila ser Janezu v miram dobra, se je rada
 z njim pomenkoala in tudi šalila, ali praviga
 znotranjiga nagnjenja do njega vendar ni občutila,
 čeravno jo je Janez iz serca rad imel, ali prav za
 prav na vso moč ljubil.

Bil je tudi zadukiteljevo hišo lep vrt, od kteriga
 so se na desno zeleni nogradi razprostirali,
 na levo spod se je pa Sava na podnožji
 štirskih tribov vila, podobna srebernimu
 traku. Kraven vrtu pod skalo izviral je čisti
 studenček, ki se je potem v vrt stekal in na
 redil mično jexerce. Vholi njega so bile polne kruš-
 ke in jabelka pa tudi kovate lipe nasajene, pod
 so bile snayne klopice z njernimi ograjami,
 in to bil je kraj, kamor je Katarina v vročem
 poletji nar raji zahajala, šivaje, ali pa v kak-
 šne bukve zamisljena in gospod učitelj z

v
 skupanom, kot prava prijateljica, sta velikrat rajše
 svoje časnike tikraj premetavala, sede pri po-
 lličku, kakor da bi se bila, v vroči sobi parila.
 Tudi nekoj je prišla Katarina, ko se je družba
 razšla, na steno klopico se počit. Drugo jutro,
 ko bila je nedelja in poskusila je novo pesem,
 katero se je danes popoldan naučila, popoldne
 pa časa ni imela pronaoljati jo in x daj sa,
 -mau krepki glas x ajere in prav dobro ji
 je tekla. Spisila si je, saj krajjske pesmi
 le velike lepše done, ko marsikterega drugi-
 ga jezika. Brala je tudi po dnevi čudno, nems,
 ko povest in ko je x daj na drugim kraji
 Lave ster meč gledala razvaline starega
 grada, ktere je ravno mesec s svojo ble,
 do svetlobe na pol obsijal na pol pa se v
 tamni senci pustil, so ji stopile vse podo-
 be in vsi prigodki njene povesti xivo
 pred oči. Udele se ji je, da so ve. opijejo,
 in da čer Lavo peljata se dva velika
 moza, kakor je brala. Strah in groza

9. jo obideta in s naglim korakom ji stopala
proti spravnici, glavo polno čudnih načr,
tov, kateri so se, ko je zapala, v spajke spre,
menili. Pri vsem tem pa vendar el časna
Kupanova ni nič mislila, čaravne je
njemu vsa noč sanjalo od njene prilične
postave in njenega priljudniga obličja.
Drugi dan je bilo ravno pol dovanajstih -
ko se je množica po dokončani veliki
masi iz cerkve vsula, to je žene in moš-
je, ker fantje so že pred xou naj vogle pod,
pirali, v kljub de so jih najmošter že toli-
krat pregali in že tudi s palico nagna-
li. Kupanovemu Janeru reče Jelenkov
Abatija, "kaj čedno nevesto boš dobil, da no
se je x novo pesmijo prav mično odreza-
la." No so se tako pogovarjali, zagleda-
jo postavo velicega moža palico v roki
in torbico čer rarno, ki jo je med nogradi
proti cerkvi naglo mahal. Bil je veliki
Boštjan, ki je že dolgo službo čednika
za vsa fano opravljal, pred 14 dnevi pa

8
je bil z mnogimi drugimi v Ljubljano gnan
pri tednjavi okope popravljat. Vsi so se namy
obrnili in na enkrat je bil obdan od ljudi,
ker vsak bi bil rad vedel, kako se mu je
kaj godilo. Na zadnje še fajnikster z ku-
panom in učiteljem pristopijo, kterim se je
vsak omaknil. Popravljali so ga, kako se
mu je iršlo in začne jim pripovedovati,
de so z miram naprej pridno okope delali,
včeraj pa, to je v saboto z godaj, pride čast-
nik in jim reče, de naj vsak teče, kamor ho-
če in more, de je vse z gubljeno in de v doh
ali treh urah bojo je pertrobili francoski u-
žarji in tako smo krampe in lopate preč
zadrželi in stekli na vse kraje. Jest sim z
uri neprenehoma tekel, de nisim prav nič
oserl, potlej sim sepa en malo opočil, tam
kraven na eno smreko zlezil in počakal,
de bi bil kakšne nemogredoče Francoze vidil.
Pres jih primaha ona četa in eden je imel stas-
ne berke in zelo mi je že predla, djal sim sam
pri sebi, če me kdo zagleda na enkrat bo po

9 (10) meni, potlej so se vendar srečno naprej klati in jest ročno smuknem doli in jo derknem proti domu. "No, no, ker se ti je tako hudo go, dilo in dobro vem, de si že precej xejn, rečejō xū, pan, boš pa x mano stopil, de ti ga dam en poliček, de se en malo oddahnēd." Med tem so pa jeli solnēni xarki kaj xlo perpekati in glas iz stolpa je naznanil, de je že poldne. Vsi se naglo odkrijejo in pokrivajo, in vsak se verne proti svojemu domu, in na enkrat je bil ves prostor ^{pred} cerkvi prazen.

Herst pri Lavici.

Če imamo presojevati pesnišk izdelek, moramo nar prej xreti na njegov predmet, to se pravi preiskati moramo, ktera vidilna misel v ti pesmi leži. Predmet Hersta pri Lavici je vsega inogočna Guberin do boga in njegovih netes, po tem pa sila naraone spolske Guberni pri mladih nespridenih srcih.

Guberin pa nam tukaj ne pomeni strasti in poželjivosti človeške, kakor tudi ni v raono

(Dalje)

Zlo soparčino popoldne je bilo, solnce se je na vso moč vpiralo v zidovje, sem ter tje so se pa naberali tamni oblaki in namnanili, da se bo vreme kmalo spre-
menilo. Ta dan je bilo tudi namnanjeno celi višji vašanski gosposki/ktere pred-
sednik so bili fajmošter, posebno v cerkvenih zadevah, v drugih rečeh sta pa župan in učitelj prednico imela/da, nes ima tudi ta kraj en oddelk Fran-
corov abesti, ker so se že po vsi deželi razprosteli. Županu je bilo napovedanih 200 moš, kterim mora on po svoji
razsodbi primerne stanovanja odločiti; tudi mu je bilo rečeno, da jim mora naj manj dobro uro napraviti. Napra-
vili so se po kosilu fajmošter, župan & Janerom in učitelj Katarino so tudi
sibili, da bi jim bila kaj stolmacila, pa je le raji doma ostala. Šli so že ti

51. štirje čer dve dobre uri, pa ni bilo še nič viditi, vsedejo se potem na klopi, ki jih je pri cesti k početku vakila, sklenili so jih tu počakati. Med tem se je pa celo nebo pokrilo, slisal se je groin deki bil kdo naglo v vorovi čer dolgi most derdal, sin ter tjo se je bliskalo, debele kaplje so jim tolkle po klobukih in sklenili so se domu vrniti, ker danes jih gotovo ne bo, ker še niso pristi. Ko ustanejo se pa zasliši boben in pri blis. Kanji so zagledali svitte puške in kmalo so bili vkup.

"Saprement, 'Parbleu, 'diable, que t'emporte," in druge krepke kletovine so doncle iz srede dobra namočene čete. Spredaj sta marsirala dva častnika, ktera je svit poslačenih orlov na čakah narnanil. Stari sergeant, ki je en malo nemško in slovansko umel, stopi naprej in poverne poročaljenje v imenu častnikov, ker faj.

mošter in učitelj sta se jim kaj posebno priklanjala. Eden iz med častnikov je bil še bolj postarnega in ogonelega obraza, svetle črne oči ste se bližale in pod mirkega čela. Bil je bolj majhine pa čvrste postave, na prvi pogled bi bil vsak mislil, da je to vodja. Ko bi bil pa kdo paril in gledal, kako je na mlajega in večjega častnika povečja paril, in ko je še ta jel z krepkem glasom še precej nemirne prostake opominjati, je vsak v njem lahko kapitana spoznal. Hitro so jo verali proti vasi, ker ravno zdaj se je dež prav vlił, ti štirje in serže, ant naprej, druga četa pa za njimi. Dve drilo se je in ravno angelško česenje je zvonilo, ko so jo v vas primahali, tjer jih je še precej mošakov čakalo/niso se jih zdaj tako bali, kakor v prvih vojskah/. Ko so pred cerkveni prostor prišli, so se v

53.

versto vstopili in vidili so se prav karase,
ni obrari. Polovico jih je županov Janer v
drugo vas eno uro od tod naprej peljal. Pol
s kapitanom jih je pa tukaj ostalo.

Kapitana in stariga sergeanta so pelja-
li fajmošter v grad, ki je kakih dobrih
sto korakov od cerkve na prilečnem horn,
cu stoji, ves v nogradi in sadnimi dre-
vesi obdan. Bit je lastnina barona K.,
ki se je pa zdaj z Avstrijani vred na
Dunaj podal. Tam vratar in nekaj dru-
ge družine je v njem stanovalo. Tu je
bilo odločeno stanovanje kapitana, ker bi,
lo je dostik pravnih in lepih sob, zdrav
zrak, prijetinena okolica in lepi prozor
na bližnje stajarske in daljnje horvaške
planjave. Ko so došli so vrožili fajmoš-
ter častnika in sergeanta se čahajočim
vratarju, ki jim je prijavno odločene
stanice pokazati.

Veliko se je spremenilo zdaj v Gubi vasi; ⁵⁴ sta,
 rodovna županija je sta takom živigat in
 gospod oče župan so se spremenili v Monsieur
 Maira. Žmiraj je stala tropa vojakov pred sta,
 so županijo, ker zdaj se je temu zdaj temu
 Krišica zgodila in treba je bilo vse poravnati.
 Ponoči so jo pa še žandarji prijatali
 in kakoga prestrašeniga kmeta zverunega
 prignali, sami ne vede zakaj. Vse je bilo
 treba tukaj razjasniti in potlej se le v
 Novomesto dalje poslati. Od konca je bila
 silna težava v radovi jerika, ker so se le
 malo razumeli in župan so si s svojimi
 truhicami laškega pomagali, ki so vega
 pri enoletnim bivanji v Reki naučili.
 Če se je pa kaj varnega primerilo, je
 pa le Janer moget, akoravno v voeljem
 h Katarini teči, da sta se skupaj zmo
 drovala. Stare skrališa in žnjimi tudi
 vse politikarjenje so zastale, wa ce ga sta

55. strah in groza abšla, če si je zamislil, da bi ga utegnili poprej imenovani gospodje neu-
težama zverati, v Novimesto gnati in kakor
"špiona" na prvič id navloniti in s soncem
v kertino deželo poslati. Tudi starega čast.
ljivega fajnoštra so kmalo potem pokopali,
ker nagli mrtvoud jim je že čez osemdeset
let staro življenje končal in tako je padla
ta stidesetletna farna podpora. Bili
so blagodušni in verli mož, niso jim bi-
li, kakor se večkrat zgodi, tisuči feron-
tov pro sercu, temuč blagor farmanov in
do maliga so vse sproti odajali. Marsikaka
solrica jim je pomočila hladno gomilo
in hotla reči: "Ne boga kmalo takega gos-
poda.

Tudi pri učitelji ni ostalo brez vojakov,
dobili so silno velike otepače. Bili so, ka-
kor so rekli vsi trije Bretonci, brez vse
take glasovitne francoske amike in
pravi medvedji. Postregila sta jim

56.
Katarina in ače, kakor sta mogla in tudi sa-
mi niso zamudili vse kurnike ovrhati in
predrage "galine" v večnost pošiljati. Nek-
ga dne popoldne prihrumijo silno izpe-
hani iz straže. Takala jih je na miri
navadna juha in meso. Gerdo so pogle-
dali svoji kesi in eden je najvišjemu
nekaj na usesa sepnil in na ta mylej
prvine velikar skledo in tresi vse skup
poveži, da se je na deset in deset bat koscev
razletelo. Na ta ropot prileteta abu tri,
poma or svoje sobe in tisti velikar
stopi pred prestrašenega učitelja in za-
gromi nadnj: "Hudič! Kje imaš pa pe-
centko, kaj misliš, da smo presiči, da bomo
take žlobadro jedli; če ne pripraviš precej
"galin", se bomo drugače pomenili." Uči-
telj jim tendi, da ni zdaj ravno nobene
pri hiši, ker so mu pred večeranjem zadne
dve ustrelili in pojedli. Tako čedalje bolj
lusedajejo in se prepisajo, Katarina pa

57. ji trepetaje poslušala in se bala, da bi se očetu kaj hudega ne pripetilo. Naenkrat pa potegne velikan sablo iz ra pasca, jo na,, stavi na persi prepadeniga učitelja in ga žuga asmertiti. Ho Katarina to zagleda, se tako vstrasi, da skoraj amedli, pa pride ji na misel se urno k soveljniku podati, ker slišala je, kako je priljuden in prijazen, pa tudi oster in natanjčin proti svojim podložnim, in ročno se napoti proti gradu.

(Dolje sledi.)

Odessa

(Dolga)

Vse, kar je za povzdigo dežele in posebeno Odese v Petrogradu predložil bilo je dovoljeno: svobodna luka, zboljšane poštna naprave, svobodna abertnija, kontumacija, kulnisnica, kupčijska sota, kupčijska sodba, borza, banka, šole učernih in umetnikov i. t. d. Komaj preteklo je deset let pod

Rad nad tvojo, hrabri samo,
 Bi pokleknil čerui jamo,
 Kusnil rusnjo, ki proa njo
 Hrabo ti leki telo.

I Kleie tik tvoje rabe
 Sebi mei ljubemu take,

Kakor ti si jo gojil,
 V percu bi letale vlib!

Opesmah svoj bi glas povzdignil
 Injini Slovence bi naoditnil;
 Tvojo vrednost rod spoznal,
 Tebe vreden bi postal. —

IV Katarina.

(pisal V. Larnik.)

Pred gradom je stala vlika, Rošata li,
 pa in proa njo je na pripravni Klopici
 strik z dolgo pipo v ustih in solniskih zar,
 Kov se varoval. Ko tako zamisljen sedi, ga
 hitro nagla, sumeja hoja z drami in komaj
 se dobro zavé, kar Katarina bleda in na
 čol emedlela pred kolera pade z globocim
 zdihljem rekó: O dragi gospod pomci,
 pomci! Ja bolj preplasen, kakor da bi mu
 bila sovnenka prek uses prizvrgula, pla,
 ne kvistko in poklic sviganta. Ja noino
 jvileti z nabsto puško in golo sublje mistki
 da je truma sovražnikov pristumela. Ko
 pa le mlado žensko zagleda, deno oróje
 na stran in teie jo mezgló vode. Med
 tem se je Katarina že zavčila in na
 Klop vedla. Ostrik pa jo malo zaimen
 in vicar an debelo pogleduje in bil je bolj
 v zadregi, kaj pebel ali storil, kakor ce bi
 bil ves plorózen kózati pred njim stal.

69.

Na zadnje le reče: Preljuba gospodična! Kaj je vaša želja? Globoko Katarina zdihne, ga sramožljivo pogleda in pa spet v tla obrne. Bledo bojo obraza s kervorudico pomenivši, in pove mu vse, kar se je ravno pietetu pripravilo.

Častnik to slišati se zavzame in pravi: Kaj ta. ki so moji vojaki! tako - tako! jih bom kmalu naučil zapovedi spoznavati in spoštovati; in reče seržeantu mu naglo sabli s pasom primesti. Otvore si jo, Katarino prijarno za pod pazho prime in naglo stopata proti vasi.

Ko v učiteljevo hišo prideta, so se vojaki prvi vrtcu prav dobro rinieli, ker tri bokale ga jim je mogel učitelj po dolgi sili primesti, da jih je potolažil. Zelo se zavzamejo, ko zagledajo bližje vi poveljnika; naglo spodobenost ostanejo in trepetaje ga pozdravijo, ker dobro so vedili, kaj jih čaka. Zagro mi; Kdo je tisti, ki se je prvi predvrnil za poved prelomiti? Ste vi francoski vojaki? Ste vi vredni le en trenutek se šteti biti med slavn francoske armade?! V 24 urah se pripravite na vse, kaj vas čaka. -

[Daje sledi]

Neločljivost.

[Glasil. Jenko.]

Roža raste
Tih vodé,
Vali hladni
Go rose,

Solnce žarko
se xbudj,
Virusale
Povsui.

Roža brata
Kima več,
Nje življenje
Prej je - prei. -

Ko se Teota je slovela,
 I po tebi gajdra bela
 So nosila nje umé,
 So nosila nje vojšké.

Tiho, morje! Nam si dajalo,
 Al brodoje pokopalo
 Si ga gubilo ob peči,
 De ga viditi več ni?

Ki ga morje pokopalo
 Ki v pečinah ga razdajalo;
 De ga viditi ni več
 De ga kriv je ptuji meč.

Katarina

(Novela. Sp. V. Larnik
 Dalje.)

V.

Katarini pa in učitelju so se s vojá,
 ki jeli v serce smiliti, ker so tako tre,
 petaje stali, kakor pred sodnim, božjim
 prestolom v svetlo obrojene dušice.
 Katarina same častnika prav lepo pro,
 siti, da bi se jim zavohjo tako majhnega
 progressno nič galiga ne storila in oče
 se tudi k njenim prošnjam pridružio.
 Gospodu poveljniku so se tudi smiliti

si zamislil si je, v katero stranoto bi
 svojo četo pripravil, ko bi jih precej
 tri mozel ustreliti dati. Reče serjeantu
 ki je priasi tudi ga njim doli prilo,
 racil, da naj bi Haj-u (šupanu) pelje,
 in ga kazen naj jim ta starovanja
 posamerno na naj bolj oddaljenih
 kocih odloči, kjer se jim gotovo ne bo
 tako dobro godilo, kakor se jim tukaj
 ko so ti odšli, reče tatarini, naj pove,
 bi gospoda, ko bi hotli v ggorje hiso
 iti, če se jim ga malo ne zdi. Ko got
 pridejo, naglo se bohal vina in beliga
 hrubna na predalniku prineso. Tukaj
 se zgovorni mitelj precej v pogovor spu-
 sti, ker mu je poprej poveljnik rekel, se
 precej dobro kranjski razum, samo prav
 ročno se se zgovornih ne more. Se se politi-
 ka je bila prvi predmet, kako kaj sta,
 strijarska reč stoji, in kje se kaj zdej
 cesar Napoleon vojkuje. Pa gospodastnik
 je le rekel, de = ali = ne = kot je bolipa,
 zil na tatarinove vprašanja, ktere so se
 ple tile skoti, kako mu kaj ta kraj dopa-
 de? = de mu je v gradi dolg čas, ker je sam-
 in dolgo te boje. Naglo je reč er
 pretel in napravjal se je častnik
 se domu vermiti, lepo se mu se enkrat
 oba zahvalita, ker jih je iz take nera-
 nosti rešil; odverne jim, de je le svojo
 dolžnost spelnil, in prasi, če mu pri-

privolita, jih se v vasih abuskata proti,
ker mu je samemu v gradu neznano
dolgas. Poista mu, da bi jim straino
veselje storil, ko bi jih se ktera krat z
obiskovanjem poistil. Poslovi se in
Katarina mu do korna veta posveti,
kjer ji prav sladkimi glasom reie:

Lahko mi, Katarina, au revoir!

^{3. mu.} Lonoc je zmiraj blede prepadeni o,
braj Katarine pred sui stopat, ker zna-
no je, kdor se lepote v zalosti ni vidil,
ta se prave ne pozna. Drogajdan se
mu je dopoldne tako dolgo gdele, de se
ne kmalo tako, in ko se je nakosil
in ga eno lulo popuhal, se precej v vas
napoti. Kam? je znano.

En teden potlej je Katarina pro navadi,
kadar je solnce prav pripetalo, pod
kosata lipo, pred krasnim pferom na
klopi sedela, en malo sivala, vasih v
bukve gledala, bila je mashina novaggo,
dovina, in tudi kakino vizo bolj poti,
ko zapela. Ko v jezercu pogleda, ga gleda
notri castnikov pogled obraz, ki ji je
voj rane v bukve gledal. Ko videra po-
stane in ko se nazaj oberne, jo castnik
prizazno pozdravi, ter reie, de jo prav
ponizno prosi za odpusanje, ce jo kaj
zmotil, ker je bila tako zamishena
de, se njegovih korakov utila ni. Pra-
sa dalje, kaj je tako miviga, v kar

93.

je tako zamisljena. Odgovori mu, da je
zadnja delitev Poljskega in njinas kri-
bran Tadeja Kociuskega. Reče mu, da se
ji zelo smili ta hrabri bratovski na-
rod, in da jo veseli, ker se je Varsov,
skaj vojvodina, ustanovila. Mi se
vam, gospod castnik, zgodovina tega
naroda tudi miina zdi, vpraša.
Pri tem vprašanju se mu celo ggerban,
ci, reser postane, da se ne Arnalo to,
ko in odgovori:

Gotovo, predraga gospodicina, se kajve
kot miina; pa vi ste mi že povedali
vase inie in okolise, tudi jest sin
dolžan svojo dolgotrasno in žalostno
zgodovino v kratkim povedati.

Med tem se se Katarini nasproat use,
de in jame pripovedovati.

(Dalje sledi)

Odesa

(Po Mayer-ju sp. Fr. Eojave)

Dalje.

Slak v Odesi je pac eden najdraj-
jih, kolikor jih je na svetu. Ker ste,
pa in cela okolica njina pripovrnega
gradiva, napravljajo slak iz lastnih ka-
mnor, posebno jih pa iz Matke dobiva,
je. Nekoliko jih brodarji, kot tegilo (balast)

Katarina.

(Novela. Sp. V. Larnik)

VI.

Videli ste, de precej dobro slovanstvi razumem, kar bi bilo za Francosa nemo goče, in de vira jaz Poljak. Bojen sem na gradu blizu Yuršave, tjer je bil moj oče plemennik; tih smo trije bratje, Vladislav, Jožef, Karimir in ena sestra Katarina. Mene Karimira, grofa Sokolskega, naj mlajšiga, so oče naj rajši imeli; bil sem brhne glave, naglo sem se latinštiga in francosštiga naučil, tudi v zgodovini sem dobro napredoval in kmalo sem se naučil, katšniga naroda sem vira. Se majhnemu, kakor Hannibalu, so mi doma vsi gorci sovraštvo do Rusov in Nemcov odihnili. Pri nas je bilo tudi ognjišče, tjer smo se xbrali naj blaonši vira domovine in hotali satilebne ne koper roparje Domacije. Postnajet let vira bil star, ko smo se pod poveljstvom bratrega Trociustkega bojovali. V nado mi ob upanjem napotijem smo se xbrali pri Mucievicah. Oče moj so bili general, stareji brat Vladislav je bil pri topniškou polkovnik; jec in Jožef sta bila pa oba kajtnanta, ki belim Ulanom over, stena. Tih smo se kakor levi v sovornimi medvici; vkerblivi oče so dvakrat memo mene prijendili in me naudivovali; de brates naprej, Vladislav! To veljikat proti večeri pridejo, vsi korovci, mi podajo ročno debel započaten papir, x besidami: Tuto rav, naj, dobro spravi! Komaj vira hotel vsa odpreti, so se že x, kadili nad sovraštve; ki so se že xeta približali. Ko to reč naglo sprasim, mi znani Jožefovi glas bije na vveda: Z bogom, predragi Karimir! To se ozrem, vidim usovštiga časnikta, ki je Jožefa v trebuh xabidil. Polegmem samotres irna pade in prevodljim Rusou čepino, de se xdajei xgrudi. Brat me se mi, lo pogleda; adihne in bilo je po njem. Ko se pripravljam pre, ljubiga brata na korja vreti, prihumi nadme četa Koran, kor in naglo vira mogel beči, de vira jik učel, ker dobre dve vsi so mi sledili. Drugi dan pridem po stranskih polih proti

Domacim gradu, pa groza me obride, ko le carovine zagledam in
 do predrage Katarine ni bilo ne duha ne obuha (pri teh besedah glo-
 -boko dihne in Katarina zavadi). Grem v bližnji grad gozd, kjer se na
 kraj, kjer sem drugkrat bukovo prebiral, vstadem, in konja spustim,
 da se malo popase in si počije. Popčatim listo debelo pisno, zagledam
 najprej podobno nad vseh šestih v eni sliki (mali so mi že davnej
 umrli). Potlej je dolgo pismo do očeta, o katerem mi priporočajo, če
 izgubimo, naj en za drugiga osterbimo, posebno gorke so 18 let stara Ka-
 tarino priporočali: Bila je naša Katarina naj vam, predraga, po-
 dobna in za to vam ve, kadar vam vas persiltrak prid gradom vso blede
 zagledal, naj zelo začudil. Nekli so oče tudi na dalje, naj ostane
 kmiraj vreden vin domovine in da naj se pri vsaki priložnosti over,
 obim ti protisnitam vsočasnitov naš domovine. Ni bilo dolgo
 časa za promišljevanje. Privedim se drugim emigrantom, ker
 v domači po d. obropanju ni bilo več nade. Šli smo večidel na Fran-
 cosko, nekaj se jih je tudi po Angleskim in po svobodni in prosti,
 repolni severni Ameriki razklopilo. Bival sem potem pri vsi
 bitvah republikne in cesarstva, videl sem Rusko, Nemško, Egipš in
 Spanško. Zvedel sem pomrje tudi, da očeta in brata so študi ujeli,
 že oba na pol mrtva in kadar ota okrevala, so jih v sebiški klini
 umrletli, dalje mi ni znano, kako se jim je šlo. Četa Rusov je
 že poprednji dan po stranških potih do Jaršave pridela in vse gra-
 dove štoli v polu in požigala, tako tudi našim gradu ni rešer,
 nestla. Katarino, na pol mrtvo je rudoosti častnik dal v svojo ko-
 čijo prinesli in potem je nekna mladitka že vsa obnemaganu se
 na poti v Filmi indimila. Zdaj, ko je vendarška vofrodinca usta,
 novljena, so bile tudi vse pranne povestoa v vradnih častnikih na-
 manjene, da naj se emigrantje, kateri so se pri življenju, v enim letu
 oglašijo. Tako sem tudi jest svoje naraj čobil in našam se, predtome
 v petih mescih postopenje dobili in potem v miru po 14 letnim doji
 in popokvanji po plujih dešelah, na ognjišu predrage Domacije vso,
 je življenje obleniti. Katarina, ki hotli vi z mano iti meje domo

vanje pogledala in mi predrago sestrico ali pa še kaj več nado me,
 ubiti. Katarina, ki ga je pred kaj veno gledala in puzljivo poslu-
 šala, je to navlekoma vprašanje s tako krdrejo prijavilo, da na-
 glo oči pobesi in vama ne ve, kaj odgovoriti, pa o pravim času pri-
 oje uberomi oče pogledal po svoji ljubi hčerki, ostala je čer navadni
 čas na vrtu, ker bilo je že pomno večer, in bati so se, da bi se ji
 ne bilo kaj hrdiga pripetilo. To pa oče častnika zagledajo, se
 mu globoko pristklonijo, tudi ta vstane in jih prijarno pozdravi,
 in tako je bila Katarina iz te krdreje rešena. Pollej so se z oče,
 tom hrdne pol ure povedeli. Bil je lep, hladen letinski večer in
 menila sta se od noviga uradniga razdeljenja strajnostiga in
 od pruzito predmetov se bati.

VI.

Tako sta se navadila se xbrati vsaki večer pri prebitim jenercu,
 naglo so jima minali večeri, dnevi, tedni in meseci, in kmalo sta
 spoznala, da sta si eden drugemu potrebno potrebna in draga
 postala. Katarini ni moglo nikoli upred oči prebleto lepo lice,
 enako ime, storaj ravno lista podobna, velikost, stavost, amilica
 in nedolžno nepopraceno serce z njegovo omelo, preljudo veselo
 Katarinco. Katarini je pa globoko v serce vrgla žalostna Joa-
 nimirova zgodovina, njegovo blago nadušenje za domovino in
 se se, tudi lepa, čersta postava, en malo obledeli in resni obraz
 sta dasti pripomogla, ji še dandaj za take vlise neobčutiljivo
 serce utrasiti. Zvedela se je smejala in čudila vama pri oči,
 ko je kakšen roman ali kako drugo povest prebirala, kako je
 mogoče, da je Junigunda, Olivia, Lofia ali Olga tako kmedana
 lita zavoljo svojiga viteza, ker mislila je Katarinca, da ona
 tudi županoviga Janena ljubi, ker ji je soo solitral zagotovit,
 kako je imel rad, pa se vendar nikoli zavoljo njega nič meva,
 la mi. Neko popoldne, ko sta bila pod kosato lipo pred gra,
 Dam (ker tudi Katarina je včasih v grad pristihknila, od neke

sta si svoje občutke občudal) reče Karamzin: Katarina, v tihih
 Onem dobim poslovljenju, tje bi ti raj poročeno imela, kotaj domoo
 ali v moji domovini, kidiš, ljubi ti bilo meni, ho bi raj v domači
 kapeli poročiti, tjer so bili tudi vsi moji dedji poročeni, pa, kakor
 bi počes, to je le na tvoji volji, ljubimiva, ležeče. Tudi oče
 počasi gori pridejo in stlenili so potlej, najbosta le raji kurej po,
 vsicena, tjer se bojo tako vsi ljube čudili, karšina čast bo to vsi
 fari, ker, kar pomnijo, ni bilo še take poroke ni tudi bojo sami
 kotaj oče po domače pripravili. Med tacimi kratkocasnimi
 pogovori jim je popolnoma naglo preteklo. se vrsti v imav
 Drugi dan zjutraj je pradel serjeant Kapitonov: Gospod, kaj
 vam je resnica oženiti se, ker boste poslovljenje dobili?
 Pa res, precej časa mi še vidno tako komidljem hobite, in nič se
 mi nečete opredati, karior ste mi predolomstini pred Saragoso
 smirej pravili, kako prekrasno Olivia ste ujeli; pa ste narob,
 rje, ho vno bili prestavljeni, vse skup na metrim pustili in
 se niste več za to pečali, samo včasih, kadar sem sam nagajal,
 ste se enmalo pomnjali in poročevali. Ljubi moj Artoine,
 zacune Lepetki, med špansko Olivio in slovensko Katar,
 vino je veliki razloček, vedil sem, da španjolka, že po neverni
 naša ošorenijena vovražnica, me ne komore resnično lju,
 lili, to je bilo za kratki čas v ležišču, tudi oženiti bi se tako
 ne bil mogel z Olivio, ker mislim očetao voljo spobrili, ki
 so njube naročili v pismu, se nikoli ne z Nemko ne z
 Kuzinjo zarociti, temne če je le mogoče v hčerjo polstriga, če
 pa ne, pa katiga drugiga slovenskiga naroda, in to je
 moja preljuba Katarina. Tudi ti očurec boš mogel vajstoo
 popuditi in se na svoje stare dni na mojini gredu opoci,
 si. O vadi volitvi, reče serjeant, sam moram prav dati in
 obodati, se, čeravno sem že dohaj kmecih in gospodih
 pune čvil, pa take, kakor Katarine ni vno k malo naletel,
 res, se je bila Olivia bolj krasna in našoprijena, pa te

Katarine pristojnosti, nedolžnosti in prave omike ni me ne ubi
imela in zelo me bo veselilo, če vam bom tiberikrat sine aliterke pe,
stoval. Pri teh besedah se mu Karimur namreje in med secim po
govorom sta se počasi obledela, prišla v Emaus
Čez tri tedne mu pride na večer postločjenje iz Noviga mesta in
precej tebi v njim k Katarini, ki je ravno vstala in mislila v, x
ili. Tamoli ji zapечатem papir, hubenljivo se v očmi ujumeta in
pervikrat sta molče na pravih vi letata, ker kati občutka
ne daje izostiti. Ali ne enkrat nagromi prstet in brogta obima
prek nosa kateenci. Naglo Karimur meč potegne, Katarina amea
ljivo na klop posadi in hili proti koraju, odhoda je obel prišel,
ki je pa samo klobuk izbel. Vidi blboga človeka v umišenimi
lasmi, ki je pri svitu polniga mesca svet, kator a karmijer
in se ni iz mesta ganil. Karimur zagromi: Kaj, prebrneš,
nim si žalega stobil, de me greš kati po roparstvo ne pušči? Sa
pa začne bolj kubit, kator je kati: O prebraga, puljubemiva tja,
karina Opnaki, Opnaki, če am te ušmestil! Pri tem glasu
se Katarina vpet xčrami, stopi k lesna in vici kupertoviga
Janera. Vsa oberpne in naglo popade Karimura za roko, ki
je ravno mislil svojiga protivniher prebovi, in reče po fun,
kostu: Nihar! puljubi Karimur, če si me kati ljubil, mi ka,
nesi temn človeka in prsti ga ili. Kator mu obnemaga in
meč mn na lla padl in v ginzjensko glasu reči Janeru:
Pojdi, me rečneš, zavoljo Katarine naj ti bo priznanečno. Ju,
ner se naglo xave, popade klobuk, verže prstet čez ramo, stopi
ova katorna naprej pred Katarino: Ne bova se več vidila, ji reče,
pa tudi m'koti vrečna ne boš! s tem besedami stoci kurno
čez mejo in hitro kiorci proti Lavi. Katarino pa, ki se je vru
obnemagana na Karimurove persa navlonitec, je Karimur v
naročje vzel, v hišo nesel in ji tam postregel, ker oče so bili
zavoljo nekib oprastov v Jerušim.
Vrsto poprej popisvaniga katorka je bil pa ta: Ceta kuma
vojatov, med njimi tudi serjeant, so celo popoldne pri

Maure - u pili, Janca jina je pa na miru nosel in jim stregel, pili so par dobre volje, mnogoteri čale so vganjali in med tem je prišlo tudi kapitanovo postavljanje v pogovor in njegova čeri, šev, in vsi so rekli, da je Katarina prvo čerba Polica in pili so na idenje počimtia in Katarine. Janca, ki je od strani vse to na uho vlekla, jih le nakladaje poprada, ktero Katarina mislijo. Reče jim, da učiteljeva ne more biti, ker to je njegova nevesta; li mu pa le zagotavlja, da. Narač, nje očigled se smehljaje vedane in reče: Pojdi, pojdi, tmeč, ki si kape, sate to čaka nevesta! če le nočad vojeli, pa pojdi in Katarininim jeneru in timalo se boš prepričal. Janca udaj zarudi, zdaj obledel, ne mine ne besede, gre vira in obo, vs to, kar smo gor' smemili.

(Daje sledi)

Čeča

(Po Mayer-ju opis. Fr. Eyaruc)

(Daje)

Poslopja notranjiga mesta so večidel bolj ali manj po lastnim načinu zidane z enostavnimi vložkami v stebri in bal. kem. Aporavno niso batis močne, tist so poslopja, klove si po Angleškim bogatinci po lastnim načinu zidajo, so en. Oer prijame in posebno je prijatelno viditi, da se vse batis zložno in lahko razprostrajo. N. tjer prostora ne manj, tja in n. tjer ni nekaj teh nepodstavnih, stlačovitih, suhanskih ovidih, tist jih smamo po nedih stavit medih.

Posebno lepo je po vseh ulicah razdelene žitnice ozidili tjer se vtič očina poljoti pridelti nasubi vidijo. Te žit. nice, klove je v Čeči veliko z enako lepoto zidaviti kot stanovališča in to iz Dobičkarje. In ves se časoma le žitnice v prebivališča opremene. Tjer je namreč zidaj mesto svojo mejo doseglo in se več v stepo ne izprostrava,

Katarina

(opisal Valentin Lavnik)

VIII.

Zadnji večer pred prako je prišel, Katarina je bloda pri Maximiru na verbi sedela, kateri je jo za njeno ročico deržal; zidaka sta gradove v prihodnost; ura bije iz stolpa deset. Maximir se vzdigne in pravi: „Katarina ne, oaj kom zadnji krat vojaško slušati spravil, bliži se, de Avstrianci nekraj Lave večnik zelo samotnje približujejo, zatoj kom del spet, v plaji zavot, enmalo v čalnicu skoli Lavnik brezor ogledovat (reognoscirat), mislim, de me boš spremila, kakor zadnjikat de mi ne bo samirne to, ki dolgčas, paueho pa sim ad tako čudnih kraom milih občutkov nadvihujen, kadar joi hlevim svitn se pod oblaki strionajiciga mesca tiko na, ravo premislujem, po pravici ti recem ni lepših občutkov, ko sreberno, na pol blisketeis Lavo, vi, sate stolpe, tike kroie pregledujem, na zadnje joi se svoj pogled v tojile demantnih očeh vtajim. ah, ti neveri, kako mi je takrat lahko pri sercu, pa gotovo, de tudi tebi.“

„Res je to, ljubi Maximir, reči Katarina, tudi jax imam nepopisljive občutke, pa neoj me je tako strah, zmiraj se bojim, de bi kro ne vtrlel. ni semertil, vzemi ene dva prvotaka raji dabo.“

„Ali morebiti dvomis nad mojo serčnostjo? Kaj ima

imel tako malo zaupanja v me, vidiš če imava
price, pačy ni tako kratkoročno."

Katarina za opravičenji svojiga pregrevitka ogorne
plaja in molče gresta proti Slavi vesak v svojih
obintkih otopljen. Ko priveta, se vedeta v prvi
pravljeni čolnicak in peljeta se po svetlo-tonni
Slavi, Maximii veslaja, Katarina je pa, mr. nav.,
postisdel, majhnim valovam & očmi sledila, ki so
se mr. pri gibanju vella vzdigovali. Ko blizo
svojiga brega prideta, reče tiho Katarina Maximii:
"Ti, meni se zdi, da se nekaj beliga za umim leger,
mom sveti in giblje, vari se, ti si itako na kopcem čol-
na!" Komaj te besede izreče, kar nekaj počti in Ma-
ximii se z besedami: "Predega Katarina! srečna
ostani!" zrcene v sinneč valove. Z vso močjo zakliče
Katarina vaa omedliva: "Moj Maximii! moj Maxi-
mii! rešiti te morem! in se zgini počlmu. — —"

Z koginatom pokrjem te dobnike, ne bom
popisoval žalovanja in tuge pobitiga očeta, ce-
le fave; na drugi strani pa spet serjeant-ov, vo-
jaskov in drugih častnikov. Se to dostavim, ko
so Katarino domu dobili, je bila dolga, dolga
kelo bolna in zmraj blekla od poroke, Maximii,
inlave. Karar je počasi okrevala, je le ^{netali} tužna
senca poprežne, naj žalši in naj priljudniši
farne deklice. — — — —

Leto 16 do eca Savo po slabim močtu perri
oklepniški privitrali in velik, razjir in zarašen
častnik polne persoa svetinj, dovedla naglo
bexuziga konja, goe odda svojim klapses in
napoti se naravnost proti naši vasi. Viditi

je bilo, da mu je znano in da so mu ti kra-
 tji dragi spominski nekdanjih srečnih časov.
 Šel je po stranski poti čez večjevo vrt in na
 pragi zagleda klaverno ženstvo, ktere obraz se
 mu dobro znan dozdeva. Pomaj ga ta zagleda,
 kooz 2 glasov: „Harimir! Harimir! pride!
 naglo v hišo pobegne. Vse pridejo vun in poz.
 Dravijo ponirno častnika, kteri jih prijazno og.
 vori: „Kle le se kaj poznate? me se niste popol-
 nama pozabili? Ne zamerite, mu uni odurne, pa
 se, ko bi bili županov Janez. Gest sim, mu
 tiko odgovori in molče se gorke poljubita nek-
 danji učenc in učitelj. Vredota se zvonaj na
 kloz in ko je se dekla vina na mizo prinesla
 (Katarina ni več točila) jamejo že zgodaj sivi
 vse žalostno in že znano zgodovino pripovedovat.
 pri kteri so se večkrat polne solze Janezu vlije, ka-
 rik že dolgo ni bilo videti na vtejinim obrazu.)
 Povedali so mu tudi, da njegovi oče, stari žu-
 pan so kmalo po njegovim odhodu od žalosti u-
 morli, kvi vsi so mislili, da v kakšni kersici
 kave počivaj. Daj si je pa pozhisto bližnja roba,
 vina razdelila.

Je tisti dan je Janez, ali prav za prav nadlajtnant
 Monič, proti Ljubljani odinil, čeravno ga je uč-
 tej na vso moč pregovarjal, naj bi se saj en malo
 ogledal domače kraje in France obiskal. Čidni ob-
 čutki so se njegoviga, že davno ranjeniga serca
 pomijeli, naglo jo je jahal v svojo čoto proti beli
 Ljubljani in

peron francoska trogla iz grada je bila sila
 vredov nimir nadlajtnanta Moniču namenjena.

Tudi nesrečno Katarino so kmali pokopali —
in zdravila se je s predragim Kazimirom Za-
miraj. —————

Mladenci na Kelenigori.

(zložil Simon Genko)

Ti gora objubvasi stvorosti stoletni,
Ka tebi se pozna se časa ost,
Ko vrne se na zemljo čas prijetni
Kedanja zlije čez-te spet mladost.

Coetca presnje gledala narode,
Coetca vidla si njih cvet in pad,
Čutila nisi ti moči aarde,
Se zdaj, kot nekdanj ti obraz je mlad.

O, ah, mladenci, ki po tebi hodis,
Oki bje mu srce tako gorke,
Le kratk tak znabiti se prehodi,
O bti mu srce bo nehalo.

Lesjak in mlada opica.

(sprisal Venceslav Bril.)

Stara opica prebivala je v hladnem, senčnim
berlogu svoje Afrike in v njem sadja in drugih